

ความเป็นมาและสภาพทั่วไปที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

1. ความเป็นมาของการเลือกตั้ง ส.จ. ปี 2533

การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดครั้งนี้ เป็นการเลือกตั้งที่ดำเนินการพร้อมกันทั่วประเทศ เนื่องจากสมาชิกสภาจังหวัดที่ได้รับเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2528 ครบตามกำหนด ออกตามวาระ วันที่ 24 สิงหาคม 2533 ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2499 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดให้วันที่ 21 ตุลาคม 2533 เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดพร้อมกันทั้งสิ้น 72 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ต่อมาในวันที่ 6 มีนาคม 2533 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ดำเนินการดำเนินงานตามโครงการปลูกต้นไม้เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี 90 พรรษา ออกเผยแพร่ในวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2533 ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด กระทรวงมหาดไทยเห็นว่าในวันดังกล่าวข้าราชการจะต้องปฏิบัติภารกิจในการเผยแพร่ผลการดำเนินงานตามโครงการปลูกต้นไม้ดังกล่าวและจะต้องปฏิบัติภารกิจในการดำเนินการเลือกตั้งด้วย เพื่อให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดทั่วประเทศเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้เลื่อนวันเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดทั่วประเทศเป็นวันเสาร์ที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2533

2. ความเป็นมาของสภาจังหวัดและการเลือกตั้ง ส.จ. ในอดีต

สภาจังหวัดจัดตั้งขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2476 ตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งและแต่งตั้ง มีฐานะเป็นองค์กรตัวแทนของประชาชน ท้าหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือ แนะนำ แก่คณะกรรมการจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการจังหวัด และต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแยกกฎหมายเกี่ยวกับสภาจังหวัดไว้โดยเฉพาะ สภาจังหวัดยังคงมีหน้าที่เหมือนเดิม จนกระทั่ง ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบบริหารราชการในส่วนจังหวัดของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ โดยตรงแทนคณะกรรมการจังหวัด จึงทำให้สภาจังหวัดมีฐานะ เป็นสภาที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัด

ต่อมาสมัยรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีแนวคิดที่จะปรับปรุงบทบาทหน้าที่ของสภาจังหวัด โดยให้ประชาชนได้มีส่วนในการปกครองตนเองยิ่งขึ้น ดังนั้นในปี พ.ศ. 2498 จึงได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 มีผลทำให้เกิด "องค์การบริหารส่วนจังหวัด" มีฐานะ เป็นนิติบุคคลแยกจากราชการบริหารส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย สภาจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด ดำเนินกิจการส่วนจังหวัด

สภาจังหวัดประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท คือ สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกที่มาจากการแต่งตั้ง ของรัฐมนตรี โดยเลือกจากนายกเทศมนตรี ประธานกรรมการสุขาภิบาล และผู้มีคุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับเลือกตั้ง

สมาชิกสภาจังหวัด มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี

การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 เป็นต้นมา มิได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ปรากฏมีการยกเลิกสภาจังหวัด มีการประกาศให้แต่งตั้งสมาชิกสภาจังหวัดแทนการเลือกตั้ง เนื่องจากในช่วงระยะเวลาดังกล่าว การปกครองของประเทศไทยมีการปฏิวัติ รัฐประหารบ่อยครั้ง และติดต่อกันอย่างยาวนาน ถ้ารัฐบาลถูกรัฐประหารสภาจังหวัดก็ต้องถูกยกเลิกไป โดยให้มีการแต่งตั้งบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกสภาจังหวัด เมื่อเหตุการณ์สงบมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็จะมีการประกาศให้ราษฎรมีสิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ดังนั้นการดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดจึงขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังปรากฏว่า บางจังหวัดประกาศให้ราษฎรเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ขณะที่บางจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสมาชิกสภาจังหวัด เช่น ในปี พ.ศ. 2510 รัฐบาล จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้ตราพระราชบัญญัติเลิกใช้บังคับประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 34 ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 40 และประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 55 ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี พ.ศ. 2510 โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดขึ้น ยกเว้นจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี

อย่างไรก็ตามแม้ว่าได้มีการพัฒนาการทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มาช้านาน จนเป็นที่ยอมรับถึงความสำคัญและความจำเป็นของการเลือกตั้งสภาแห่งท้องถิ่น แต่เมื่อมีการรัฐประหาร หรือยึดอำนาจการปกครองของกลุ่มบุคคล การดำเนินการทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ก็จะต้องหยุดชะงักไปด้วย เช่น เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ได้ยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้มีประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ 19 เรื่องให้เลื่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการสภาภิบาลออกไปโดยไม่มีกำหนด โดยที่คณะ รสช. มิได้ยุบสภาจังหวัด แต่ในกรณีที่สมาชิกสภาจังหวัดว่างลง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้ที่มีคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกสภาจังหวัดตามกฎหมายขึ้นดำรงตำแหน่งแทน นอกจากนี้ยังประกาศไม่ให้มีการประชุมสภาจังหวัด หรือดำเนินการเกี่ยวกับการประชุม ดังนั้นการดำเนินงานของสภาจังหวัดจึงต้องหยุดชะงักลง

3. บทเรียนที่ได้จากการรณรงค์หาเสียง ปี 2528

การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2528 โดยภาพรวมแล้ว เป็นการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มของนายบุญประเสริฐ เอี่ยมสอาด กับกลุ่มของ จำเริญบุญส่ง สุนทรโรหิต เพราะต่างฝ่ายต่างส่งผู้สมัครครบทีม ทีมละ 12 คน เนื่องจากจำเริญบุญส่ง เป็นอดีตสมาชิกสภาจังหวัดและได้รวบรวมผู้สมัครที่เคยเป็นอดีตสมาชิกสภาจังหวัดไว้ได้มาก อีกทั้งได้รับการสนับสนุนจากบรรดาผู้นำท้องถิ่น โดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และพระภิกษุ อย่างกว้างขวาง นักการเมืองหน้าใหม่ในสังกัดกลุ่มของเขาส่วนใหญ่เป็นผู้สมัครที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้การสนับสนุนในฐานะที่มีความผูกพันกันเป็นส่วนตัว ขณะที่กลุ่มของนายบุญประเสริฐประกอบด้วยผู้สมัครหน้าใหม่ไม่เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัดมาก่อน แม้แต่นายบุญประเสริฐเอง เขาได้ก่อตั้งกลุ่มและเลือกบุคคลที่เป็นนักธุรกิจชั้นนำ หรือผู้ประกอบการอุตสาหกรรม เป็นสำคัญ แม้ว่าเขาจะรณรงค์หาเสียงด้วยการใช้เงินจำนวนมากแต่ผลการเลือกตั้งเขาไม่ได้รับการเลือกตั้ง ความพ่ายแพ้ครั้งนี้เป็นสิ่งที่ไม่เคยมี นายบุญประเสริฐ ไม่เคยล้ม นับแต่นั้นมาเขาเริ่มเห็นความสำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยเริ่ม

สร้างความสัมพันธ์อันดีกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้วยการสนับสนุนโครงการพัฒนาหมู่บ้านและตำบลทุกรูปแบบ และเป็นเจ้าภาพในการเลี้ยงอาหารสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในวันประชุมประจำทุกเดือนตลอดมา¹

เมื่อปี 2529 จำเอบุญส่ง สุนทรโรหิต ได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาจังหวัด เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัดว่างลงและได้มีการเลือกตั้งซ่อม ในวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2529 ผลการเลือกตั้งปรากฏว่านายบุญประเสริฐ ได้รับชัยชนะด้วยคะแนนทั้งห่างผู้แข่งขัน จนนายประเสริฐ ยอมรับว่า เขาได้รับชัยชนะ เพราะส่วนหนึ่งมาจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน²

4. สภาพทั่วไปของจังหวัดสมุทรสาคร

4.1 ที่ตั้ง อาณาเขต และขนาด

ลักษณะที่ตั้งและอาณาเขต จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเล ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตอนล่างของภาคตะวันตกของประเทศไทย ประมาณเส้นรุ้งที่ 130 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานครตามระยะทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ถนนพระรามที่ 2) ประมาณ 30 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	จดจังหวัดนครปฐม
ทิศใต้	จดอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	จดกรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก	จดจังหวัดสมุทรสงครามและจังหวัดราชบุรี

ขนาด จังหวัดสมุทรสาคร มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 839.247 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 532,015 ไร่ แยกเป็น

- อาเภอเมืองสมุทรสาคร มีเนื้อที่ 462.216 ตารางกิโลเมตร
- อาเภอกระทุ่มแบน มีเนื้อที่ 132 ตารางกิโลเมตร
- อาเภอบ้านแพ้ว มีเนื้อที่ 245.031 ตารางกิโลเมตร

1 สัมภาษณ์ มนัส ทับสุข, สมาชิกสภาจังหวัด เขตอาเภอบ้านแพ้ว, ที่ปรึกษาและเลขานุการนายบุญประเสริฐ, 1 กันยายน 2533.

2 สัมภาษณ์ สมบูรณ์ คงสุภาพศิริ, ผู้สมัครหมายเลข 12, 1 กันยายน 2533.

4.2 เขตการปกครองและการบริหาร

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีสภาพสังคมแบบกึ่งชนบทกึ่งเมือง พื้นที่ชนบทลักษณะการตั้งบ้านเรือนจะกระจุกกระจายตามริมแม่น้ำลำคลองและประชากรร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในชนบทที่เหลือร้อยละ 20 อยู่ในเขตเมือง ความหนาแน่นของประชากรในจังหวัด เท่ากับ 283 คน ต่อตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นคนไทยเชื้อสายจีน คนไทยเชื้อสายรามัญ ถึงแม้ประชากรดั้งเดิมมีหลายเชื้อชาติ แต่ก็มีศาสนาเป็นแกนกลางการรวมตัวกันทางสังคม อัตราการเลื่อนไหล และอัตราการเพิ่มของประชากรค่อนข้างสูง แต่อัตราการเพิ่มของประชากรในวัยเรียนค่อนข้างต่ำ ได้รับผลจากการพัฒนาประเทศค่อนข้างสูง จึงเกิดอาชีพที่หลากหลาย ทั้งอาชีพเดิมและอาชีพใหม่โดยเฉพาะเกี่ยวกับอุตสาหกรรมและบริการ การคมนาคม และสาธารณสุข โภค ได้รับการพัฒนาทัดเทียมกับกรุงเทพมหานคร ดังนั้นสังคมชนบทจะกลายเป็นชุมชนเมืองมากขึ้นเรื่อย ๆ

1) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ

(1) อำเภอเมืองสมุทรสาคร	มี 18 ตำบล	115 หมู่บ้าน
(2) อำเภอกะทู้แม่บั้น	มี 10 ตำบล	89 หมู่บ้าน
(3) อำเภอบ้านแพ้ว	มี 12 ตำบล	90 หมู่บ้าน
รวม	มี 40 ตำบล	294 หมู่บ้าน

2) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้จัดการปกครองในรูปเทศบาล และ

สุขาภิบาล ดังนี้

ก. เทศบาล มี 2 เทศบาล คือ

- (1) เทศบาลเมืองสมุทรสาคร มีพื้นที่ 10.33 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบล ในเขตอำเภอเมือง คือ ตำบลมหาชัย, ท่าลอม และ โกรกกราก
- (2) เทศบาลตำบลกระทู้แม่บั้น มีพื้นที่ 2.175 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ตำบลตลาดกระทู้แม่บั้นทั้งตำบล

ข. สุขาภิบาลมี 4 สุขาภิบาล คือ

- (1) สุขาภิบาลอ้อมน้อย อำเภอกระทู้แม่บั้น มีพื้นที่ 30.40 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมตำบลอ้อมน้อย
- (2) สุขาภิบาลบ้านแพ้ว อำเภอบ้านแพ้ว มีพื้นที่ 0.76 ตารางกิโลเมตร อยู่ในเขต หมู่ที่ 1,6 ตำบลบ้านแพ้ว และหมู่ที่ 1,2 ตำบลหลักสาม
- (3) สุขาภิบาลหลักห้า อำเภอบ้านแพ้ว มีพื้นที่ 96.12 ตารางกิโลเมตร อยู่ในเขตตำบลยกกระบัตร, โรงเข้, หนองสองห้องและหนองบัว
- (4) สุขาภิบาลบางปลา อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีพื้นที่ 5.268 ตารางกิโลเมตร อยู่ในเขตหมู่ที่ 4 ตำบลบ้านเกาะ

ค. องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีพื้นที่ครอบคลุม 31 ตำบล คือ

อำเภอเมืองสมุทรสาคร 15 ตำบล อำเภอกระทู้แม่บั้น 8 ตำบล และอำเภอบ้านแพ้ว 8 ตำบล

4.3 ประชากร และการประกอบอาชีพ

ประชากร ปัจจุบันจังหวัดสมุทรสาคร มีประชากรทั้งสิ้น 357,788 คน

แยกเป็นดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรแยกตามพื้นที่ ของจังหวัดสมุทรสาคร

เขตอำเภอและเทศบาล	จำนวนราษฎร		
	ชาย	หญิง	รวม
อำเภอเมืองสมุทรสาคร (ยกเว้นในเขตเทศบาลเมืองฯ)	63,594	62,888	126,482
เทศบาลเมืองสมุทรสาคร	26,704	27,064	53,768
อำเภอกระทุ่มแบน (ยกเว้นในเขตเทศบาลตำบลกระทุ่มแบน)	39,077	40,247	79,324
เทศบาลตำบลกระทุ่มแบน	6,566	6,716	13,282
อำเภอบ้านแพ้ว	41,929	43,003	84,932
รวม	177,870	179,918	357,788

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสมุทรสาคร (มกราคม 2534)

ตารางที่ 2 ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่

เขต	พื้นที่ เนื้อที่ (ตาราง กม.)	จำนวนราษฎร (คน)	จำนวนบ้าน (หลัง)	ความหนาแน่นของราษฎร ต่อ 1 ตร.กม.(คน)
เทศบาลเมืองสมุทรสาคร	10.33	53,809	12,440	5,209
เทศบาลตำบลกระทุ่มแบน	2.175	13,271	2,867	6,101.61
สุขาภิบาลอ้อมน้อย	30.40	24,393	14,442	720.58
สุขาภิบาลบ้านแพ้ว	0.76	3,736	715	4,916
สุขาภิบาลหลักห้า	96.12	36,346	5,530	378
สุขาภิบาลบางปลา	8.628	2,187	970	253.47

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสมุทรสาคร (มกราคม 2534)

การประกอบอาชีพของประชากร

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ประจำปี 2531 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (15 พฤศจิกายน 2533) แสดงให้เห็นถึงการประกอบอาชีพของประชากรที่สำคัญในจังหวัด คือ การอุตสาหกรรม การค้าส่งและค้าปลีก การประมง การเกษตรกรรม และอื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากการขยายตัวของภาคนอกการเกษตร โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับเกษตรกรประสบปัญหาในเรื่องของรายได้ที่ค่อนข้างต่ำและ ไม่น่าพอใจ จึงทำให้เกษตรกรหันมาประกอบอาชีพนอกการเกษตรเพิ่มมากขึ้น และเพิ่มสูงขึ้นเป็น 174,627 คน ในปี 2539 (ที่มาสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร) ในส่วนของการพาณิชย์กรรมก็มีการขยายตัวค่อนข้างสูงตามภาวะการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม เป็นผลให้ชุมชนในจังหวัดขยายตัวตามไปด้วย การค้าปลีกตามชุมชนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมหนาแน่นเกิดขึ้นโดยทั่วไป การขยายตัวของชุมชนเป็นผลให้ความต้องการสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตอำเภอกระทุ่มแบน

4.4 สภาพเศรษฐกิจ

จังหวัดสมุทรสาครมีทรัพยากรที่เอื้ออำนวยให้เศรษฐกิจดีหลายประการ กล่าวคือ ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร มีชายฝั่งทะเลซึ่งอุดมสมบูรณ์ด้วยอาหารสัตว์น้ำนานาชนิด ยาวประมาณ 40 กิโลเมตร อันเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบอาชีพประมง ในด้านอุตสาหกรรมก็มีท่าเลที่เหมาะสม สำหรับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมหนัก-เบาหลายประเภท โดยเฉพาะในเขตอำเภอกระทุ่มแบน สามารถรองรับการขยายตัวจากกรุงเทพฯ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว ก็มีพื้นที่เหมาะสมกับเกษตรกรรม มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ จึงมีการทำสวนผลไม้และพืชผักนานาชนิด เช่น ส้มเขียวหวาน องุ่น พุทรา กล้ายไม้ เป็นต้น

การเกษตรกรรม จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่การเกษตรถือครองทั้งจังหวัด 431,695 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 81.14 ของพื้นที่จังหวัดที่มีการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมทั้งหมด 310,035 ไร่ แยกเป็นชนิดต่าง ๆ ดังนี้

- धानา	74,098 ไร่
- ไม้ผล	92,735 ไร่
- พืชผัก	21,929 ไร่
- ไม้ดอก	3,166 ไร่
- นาแก้ง	75,012 ไร่
- เพาะเลี้ยง	30,789 ไร่
- นาเกลือ	10,948 ไร่
- อื่น ๆ	1,358 ไร่

การอุตสาหกรรม

จังหวัดสมุทรสาครมีอุตสาหกรรมเกือบทุกประเภททุกชนิด ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร และอำเภอกระทุ่มแบน มีการลงทุนและพัฒนาอุตสาหกรรมเกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา โดยสังเกตจากนักลงทุนที่มาขอตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัด ในปี 2533 (มกราคม - ธันวาคม) โดยเฉลี่ยประมาณ 20 โรงงานต่อเดือน

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนคนงาน เงินทุน แยกเป็นรายอำเภอ
(ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2534)

ตารางที่ 3 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม แยกตามพื้นที่

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม			รวม	เงินทุน (ล้านบาท)	คนงาน
อ.เมือง	อ.กระทุ่มแบน	อ.บ้านแพ้ว			
565	618	43	1,226	21,874.21	75,715

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 จำนวนโรงงาน และการใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม

ประเภทกิจการ	จำนวนโรงงาน	จำนวนคนงาน	เงินทุน(ล้านบาท)
โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ	144	12,980	2,951.7267
โรงงานห้องเย็น	25	3,938	638.47
โรงงานพลาสติก	18	357	159.71
โรงงานผักผลไม้กระป๋อง	19	9,794	1,399.879
โรงงานอาหารทะเลกระป๋อง	14	6,464	577.119
โรงงานน้ำตาล ซอส์	20	183	50.71
โรงงานน้ำแข็ง	22	263	216.19
โรงงานหล่อหลอมโลหะ	73	1,081	216.205
โรงงานเครื่องปั้นดินเผา	24	3,146	589.328
โรงงานต่อเรือ	11	83	18.337
โรงงานที่บน้ำมันพืช	7	196	177.935
โรงงานผลิตอาหารสัตว์	6	349	444.58
โรงงานผลิตกระดาษ	4	919	1,287.4
โรงงานผลิตกระดาษกั้น โอเลียมและ สารส้ม สีย้อมผ้า	16	458	465.115
โรงงานผลิตยางนอก ยางในรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ รองเท้าพองน้ำ	10	2,378	229.969
โรงงานทำยางอุปกรณ์รถยนต์	19	1,574	403.666
โรงงานทำของใช้จากพลาสติก	25	1,899	967.025
โรงงานผลิตกระป๋องโลหะ	10	789	446.099
โรงงานผลิตเครื่องคำนวณเลข	3	1,427	945
โรงงานแปรรูปอาหารทะเลและแช่แข็ง	3	1,257	553.1

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

การพาณิชย์

การพาณิชย์กรรมของจังหวัดสมุทรสาคร มีการขยายตัวค่อนข้างสูงตามภาวะการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม เป็นผลให้ชุมชนในจังหวัดขยายตัวตามไปด้วย การค้าปลีกตามชุมชนที่โรงงานอุตสาหกรรมหนาแน่นเกิดขึ้นโดยทั่วไป การขยายตัวของชุมชนเป็นผลให้ความต้องการสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตอำเภอกระทุ่มแบน การขยายตัวของธุรกิจในเมืองกรุงเทพมหานคร การจราจรที่ติดขัดรวมทั้งราคาที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่สูงขึ้น เป็นผลให้นักธุรกิจเริ่มหันความสนใจไปลงทุนในจังหวัดรอบ ๆ กรุงเทพมหานครมากขึ้น

การจ้างงาน

การว่างงานในช่วงปี 2532 - 2533 จังหวัดสมุทรสาครมีโรงงานอุตสาหกรรมขยายตัวเข้ามาตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก ปัญหาการว่างงานจึง ไม่มี มีแต่ปัญหาการขาดแคลนแรงงานซึ่งไม่สามารถหาได้ จากสถิติความต้องการแรงงานที่นายจ้างแจ้งผ่านสำนักงานจัดหางานฯ ในปี 2533 มี 4,097 อัตรา แต่มีผู้สมัครงาน 371 คน และในปีงบประมาณ 2532 นายจ้างต้องการ 4,293 อัตรา ผู้สมัครงาน 459 คน

การจ่ายค่าจ้าง ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 18) ลงวันที่ 20 มีนาคม 2533 กำหนดให้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในจังหวัดสมุทรสาครเป็นวันละ 90 บาท และจากการพิจารณาของคณะกรรมการค่าจ้างเมื่อ 21 ธันวาคม 2533 ได้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตั้งแต่ 1 เมษายน 2534 เป็นวันละ 100 บาท แต่หากมีเหตุสุดวิสัยเกิดขึ้นเกี่ยวกับภาวะสงคราม หรือราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง ก็เป็นเรื่องที่คณะกรรมการค่าจ้างจะพิจารณาความเหมาะสมต่อไป

การเคลื่อนไหวของแรงงาน ผู้ใช้แรงงานมีการรวมตัวเป็นองค์การลูกจ้าง คือ สหภาพแรงงาน มีทั้งสิ้น 24 แห่ง อยู่ในอำเภอเมือง ซึ่งสังกัดสภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย 11 แห่ง (อยู่ในอำเภอกระทุ่มแบนส่วนใหญ่) สังกัดสมาพันธ์แรงงานแห่งประเทศไทย 13 แห่ง ลูกจ้างซึ่งรวมตัวเป็นองค์กรจะ ได้รับการฝึกอบรม จัดโดยสภาองค์การลูกจ้าง ซึ่งมักจะจัดให้แก่กรมการสหภาพแรงงานในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารงานสหภาพแรงงาน

การเคลื่อนไหวของลูกจ้าง ทุกครั้งที่มีการเคลื่อนไหวของลูกจ้างเกี่ยวกับการผลักดันเรื่องต่าง ๆ ซึ่งมีกระทบต่อรัฐบาล ลูกจ้างย่านอ้อมน้อย (อำเภอกระทุ่มแบน) จะมีบทบาทการเคลื่อนไหวมากกว่าอำเภอเมืองฯ โดยจะมีสภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย สมาพันธ์แรงงานแห่งประเทศไทยและสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นแกนนำ

4.5 สภาพสังคมและการเมือง

จังหวัดสมุทรสาครมีประชากรทั้งสิ้น 357,788 คน ส่วนใหญ่เป็นคนไทย คนไทยเชื้อสายจีน คนไทยเชื้อสายรามัญ ซึ่งตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษในหมู่บ้านของหลายตำบลในอำเภอเมืองฯ และอำเภอบ้านแพ้ว นอกจากนี้ยังมีประชากร ที่อพยพมาจากภาคต่าง ๆ ของไทย เพื่อมาใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในจำนวนประชากรทั้งหมดส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ รองลงมานับถือศาสนาคริสต์ ดังนั้นจึงไม่ปรากฏปัญหาในเรื่อง เชื้อชาติที่รุนแรง หรือมีการแบ่งแยกระหว่าง เชื้อชาติที่ชัดเจน จะปรากฏความแตกต่างกันบ้างก็เพียงขนบธรรมเนียมประเพณี ดั้งเดิมแต่วิถีชีวิตของประชากรแต่ละ เชื้อชาติสามารถดำรงชีพออยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข

ตามโครงสร้างสังคม กลุ่มชนในจังหวัดสมุทรสาครอาจแบ่งอย่างกว้าง ๆ ได้เป็น 4 กลุ่มคือ

1. กลุ่มอดีตนักการเมืองและนักการเมือง

พวกนี้เป็นกลุ่มชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และมักประกอบอาชีพด้านการประมงมาก่อน ถึงแม้ว่าสมาชิกของกลุ่มนี้อาจมีจำนวนไม่มาก เมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ แต่อิทธิพล และความมั่งคั่งของเขาปรากฏว่า เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีอำนาจอิทธิพลทั้งทางการเมือง และ

ทางเศรษฐกิจที่สำคัญกลุ่มหนึ่งในจังหวัด สมาชิกของกลุ่มนี้ได้เข้าร่วมทางการเมืองทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี สำหรับการเมืองในระดับ ท้องถิ่น เช่น เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล นอกเหนือไปจากนี้บรรดากลุ่มชน เหล่านี้มักเป็นที่ยอมรับนับถือของชาวประมง ในฐานะที่มีบทบาทช่วยเหลือในการเจรจาต่อรองกับ รัฐบาลเพื่อเรียกร้องและปกป้องผลประโยชน์ให้แก่ชาวประมง กลุ่มชนเหล่านี้มักจะ เป็นที่ยอมรับและ เกรงขามของบรรดาข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในจังหวัด และในส่วนกลาง จึงทำให้บทบาทและอิทธิพล ของกลุ่มชนเหล่านี้มีมาก แม้แต่นักธุรกิจ ในท้องถิ่นและต่างถิ่น หากจะประกอบกิจการอุตสาหกรรม ในเขตจังหวัดจะต้องมาขอคำปรึกษากับบรรดากลุ่มชนกลุ่มนี้

2. กลุ่มพ่อค้าและนักธุรกิจ

กลุ่มพ่อค้าและนักธุรกิจเป็นผู้ที่กมอำนาจและกลไกทาง เศรษฐกิจของ จังหวัด สมุทรสาคร โดยทั่วไปกลุ่มคนกลุ่มนี้เป็นเจ้าของกิจการอุตสาหกรรม บริษัท ห้างร้านธุรกิจขนาดใหญ่ กลุ่มชนเหล่านี้มักจะมี ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับข้าราชการ ระดับสูงในจังหวัด และบางส่วนอาจ มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอดีตนักการเมืองและนักการเมืองหรือบางที่ปรากฏว่าเป็นกลุ่มชน ในกลุ่มอดีต นักการเมืองเสียด้วย กลุ่มพ่อค้าและนักธุรกิจ สามารถแยกออกได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 กลุ่มพ่อค้าและนักธุรกิจที่เป็นชาวจังหวัดสมุทรสาครมาแต่กำเนิด

กลุ่มชนเหล่านี้เข้าร่วมทางการเมือง นอกจากเพื่อการพัฒนาความเจริญให้แก่ จังหวัดแล้วก็เพื่อผลประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจ เช่น เพื่อการหาข่าวสารและช่องทาง เกี่ยวกับการก่อสร้างประมุล การปกป้องคุ้มครองธุรกิจของเขา บางส่วนอาจปรากฏว่าเข้าร่วมการเมือง ในระดับท้องถิ่น เพื่อหวังสร้างอนาคตทางการเมืองและเป็นบันไดที่จะก้าวไปสู่การ เข้าร่วมการเมือง ในระดับชาติ อย่างไรก็ตาม ก็มีจำนวนไม่น้อยที่เข้าร่วมทางการเมือง ในฐานะผู้สนับสนุนให้สมาชิก ในกลุ่มชนของตนได้ก้าวขึ้นไปมีบทบาททางการเมือง ในฐานะดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อลด บทบาทของกลุ่มอดีตนักการเมืองหรือนักการเมือง กลุ่มชนกลุ่มนี้ส่วนมากไม่สามารถสร้างความยอมรับ ให้แก่กลุ่มข้าราชการได้เหมือน เช่น กลุ่มนักการเมืองและกลุ่มพ่อค้าและนักธุรกิจตามถิ่นฐาน จึง ได้พยายามสร้างองค์กรของตนขึ้นมา เช่น หอการค้าจังหวัด ชมรมแพปลา ชมรมผู้ประกอบการอาหาร สัตว์ ชมรมผู้ค้ากุ้งสมาคมประมง ชมรมผู้ประกอบการขนส่ง เป็นต้น

2.2 กลุ่มพ่อค้านักธุรกิจต่างถิ่นฐาน

กลุ่มชนเหล่านี้เข้าร่วมทางการเมือง ในลักษณะที่อ่อนไหวไปตามสถานการณ์ทางการเมืองเท่านั้น เพื่อผลประโยชน์ในการดำเนินการด้านธุรกิจ โดยเฉพาะเพื่อได้รับการอำนวยความสะดวกจากกระบบราชการ กลุ่มชนเหล่านี้มักจะไม่หวังผลประโยชน์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่น มากนัก เพราะพื้นฐานและภูมิหลังมักมีความผูกพันกับนักการเมือง ในระดับชาติทั้งใน เขตจังหวัดและ นอกเขตจังหวัด ผู้ประกอบการประเภทนี้มักจะประกอบกิจการด้านอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมเคมี อุตสาหกรรมทอผ้า และอุตสาหกรรมอาหารสำเร็จรูป อย่างไรก็ตามกลุ่มชนกลุ่มนี้มักจะ เข้าร่วมเป็น สมาชิกในองค์กรที่กลุ่มพ่อค้าและนักธุรกิจที่เป็นชาวสมุทรสาครมาแต่กำเนิด ก่อตั้งขึ้น เพื่อสร้างความ ยอมรับแก่บรรดาผู้มีถิ่นฐานดั้งเดิมและเพื่อการเชื่อมโยงทางธุรกิจ

3. กลุ่มข้าราชการ

ประกอบด้วยข้าราชการที่มาจากส่วนกลาง และข้าราชการท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการ ประเภทแรกส่วนใหญ่จะเป็นคนต่างถิ่น แต่ข้าราชการทั้งสองประเภทนี้ ได้มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมประเพณีและการนับถือศาสนาจนเป็นเหตุขัดแย้งกันเอง โดยส่วนใหญ่แล้ววัฒนธรรมประเพณีและการนับถือศาสนาจะเหมือนกันและเหมือนกลุ่มอื่น ๆ ข้าราชการประเภทแรกมักจะพักอาศัยในกรุงเทพฯ และเดินทางมาทำงานในจังหวัดตอนเช้า ดังนั้นข้าราชการพวกนี้มักจะไม่มี การสังสรรค์กันเป็นประจำ นอกเสียจากในกรณีของงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น สำหรับการสัมผัสเกี่ยวข้องกับประชาชนนับได้ว่าน้อยมาก ส่วนมากจะสัมผัสเฉพาะเรื่องงานและหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ เช่นกัน ดังนั้นสังคมของข้าราชการที่ถกส่งมาจากส่วนกลาง จึงมิได้สัมผัสกับประชาชนอย่างแท้จริง ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นมักจะเรียกร้องผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือกลุ่มอดีตนักการเมือง หรือนักการเมือง

ข้าราชการประเภทที่สองคือข้าราชการท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งนับได้ว่า เป็นแขนงที่สำคัญของหน่วยราชการไทย โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทย ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับประชาชนในระดับล่างและท้องถิ่นชนบท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความใกล้ชิดประชาชน เป็นผู้ดูแลความสงบสุขของประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล พร้อมทั้งต้องนำนโยบายของทางราชการมาเสนอและปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายมา และบอกกล่าวให้ประชาชนในหมู่บ้านได้ทราบ

4. กลุ่มประชาชนโดยทั่วไป

ประกอบด้วยชาวประมง กรรมกร ชาวนาน ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้อพยพมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดสมุทรสาคร ประชาชนเหล่านี้ไม่ค่อยได้ติดต่อกับข้าราชการเหมือนเช่นกลุ่มอื่น ๆ วิถีชีวิตค่อนข้างเรียบง่ายพักอาศัยตามแหล่งชุมชนต่าง ๆ ใกล้สถานประกอบการ ประชากรที่เป็นผู้อพยพส่วนมากเข้าบ้านอยู่อาศัย สำหรับประชากรที่ตั้งถิ่นฐานอยู่มักจะทำตามชนบทในสวนของตน ประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอ การติดต่อรับข่าวสารการเมืองและทางราชการจะกระทำโดยผ่านคนกลาง อันได้แก่ นายจ้างของตน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มากกว่าที่จะเป็นผู้ติดตามอ่านข่าวสารตามสื่อต่าง ๆ ด้วยตนเอง การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนในกลุ่มนี้มักจะมีลักษณะของการถูกระดม (mobilization) มากกว่าการเข้าร่วมด้วยความสมัครใจทางการเมือง

5. ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.จ. ปี 2533 เฉพาะเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร

ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ของอำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีทั้งสิ้น 37 คน ดังนี้

กลุ่มพิทักษ์ปวงชน

หมายเลข	1	ดร.บุญประเสริฐ	เยี่ยมสาอางค์
หมายเลข	2	นายดำรง	ปานจร
หมายเลข	3	นายอุดร	สมบูรณ์จันทร์
หมายเลข	4	นายเกษม	รอดมณี

- หมายเลข 5 นายอนันต์ ลือประเสริฐ
 หมายเลข 6 นายอารมณ บัญจเทวคุปต์
 หมายเลข 7 นายสุพจน์ ชุณลีทธิ
 หมายเลข 8 นายอุทัย บุญโต
 หมายเลข 9 นายมานิตย์ เนตรล้อมวงค์
 หมายเลข 10 นายอารมณ เทศพงษ์
 หมายเลข 11 นายทองโปรด กลิ่นนิล
 หมายเลข 12 นายสมบูรณ์ คงสภาพศิริ

กลุ่มมวลชนพัฒนา

- หมายเลข 13 จ.อ.บุญส่ง สุนทรโรหิต
 หมายเลข 14 นายพิมพ์ อ่วมแจ้ง
 หมายเลข 15 นายวิบูลย์ บวงกิจจา
 หมายเลข 16 นายพิศ กลิ่นนิล
 หมายเลข 17 นายบุญชู สิทธิจาด
 หมายเลข 18 นายพน สงค์ประชา
 หมายเลข 19 นายบังอร อ่วมคง
 หมายเลข 20 นายไพศาล สร้อยนัต
 หมายเลข 21 นายสมจิตต์ ช่อแก้ว
 หมายเลข 22 นายสมล เพิ่มพล
 หมายเลข 23 นายถิ่น บันทองคำ
 หมายเลข 24 นายธีระ ศาลากิจ

กลุ่มพลังมวลชน

- หมายเลข 25 นายประชม งามกาละ
 หมายเลข 26 นายวรชาติ โพธิ์บุญ
 หมายเลข 27 นายถาวร วงศ์สาคร
 หมายเลข 28 นายสังัด ฉนเดี่ยา
 หมายเลข 29 นายไพฑูรย์ มีน้อย
 หมายเลข 30 นายสมพร ศิริเลิศ
 หมายเลข 31 นายเงิน ทองพวงค์
 หมายเลข 32 นายพอพล พลละออ
 หมายเลข 33 นายประพจน์ โพธิ์สิทธิ์
 หมายเลข 34 นายถมยา หันเวียน
 หมายเลข 35 นายวิจิตร บุญชัยศรี
 หมายเลข 36 นายมนัส วรศรี

ผู้สมัครอิสระ

หมายเลข 37 นายวิชัย อภรณ์ประเสริฐ

คุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

โดยทั่วไปการศึกษาลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะมุ่งพิจารณาอายุ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางการ เมืองและกิจกรรมทางการเมืองของผู้สมัคร เพื่อที่จะศึกษาถึง รายละเอียด และประ เภทของผู้สมัคร และดูแนวโน้มว่าผู้ที่เข้าร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นประชาชนกลุ่มใด สำหรับการพิจารณาลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.จ. ครั้งนี้ มุ่งที่จะให้ความสำคัญต่อภูมิหลังของผู้สมัคร การมีความสัมพันธ์กับผู้นำชุมชน หรือกลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น และ เป้าหมายของการลงสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เพื่อประโยชน์ ในการจําแนกลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ภูมิหลังของผู้สมัคร

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.จ. เขตอำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2533 มีทั้งสิ้น จำนวน 37 คน เป็นผู้ชายทั้งหมด สังกัดกลุ่มการเมือง 3 กลุ่ม และมีผู้สมัครอิสระ 1 คน ระดับ การศึกษาของผู้สมัคร ปรากฏว่า จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน

ตารางที่ 5 ภูมิหลังด้านการศึกษาของผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาจังหวัด เขตอำเภอเมือง
สมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2533

ระดับการศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ	แยกตามกลุ่มที่สังกัด		
			กลุ่มพิทักษ์ปวงชน	กลุ่มมวลชนพัฒนา	กลุ่มพลังมวลชน
ประถมศึกษา (ป.4 - ป.7)	27	73	8	10	9
มัธยมศึกษา (ม.ศ.1-ม.ศ.5)	4	10.2	2	2	-
อนุปริญญา	3	8.1	2	-	-
ปริญญาตรี	3	8.1	-	-	-
รวม	37	100	12	12	12

โดยรวมแล้วผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาจังหวัดเฉพาะ เขตอำเภอเมือง สมุทรสาคร มากกว่าครึ่งหนึ่ง เป็นผู้ได้รับการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา คือ ผู้สำเร็จการศึกษา ชั้นประถมศึกษา 27 คน คิดเป็นร้อยละ 73 เมื่อพิจารณาการศึกษาของผู้สมัครแต่ละกลุ่มพบว่าแต่ละกลุ่มมีผู้สมัครมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้สมัครแต่ละกลุ่มได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา คือ ผู้สมัครที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาของกลุ่มพิทักษ์บางชน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 กลุ่มมวลชนพัฒนา 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 และกลุ่มพลังมวลชน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ดังนั้น ภูมิหลังทางการศึกษาของผู้สมัครแต่ละกลุ่มจึงไม่มีความแตกต่างกัน และมีผู้สมัครเพียง 3 คน หรือ ร้อยละ 8.1 ที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรี และในจำนวนนี้เป็นผู้สมัครสังกัดกลุ่มพลังมวลชนทั้งสิ้น

ตารางที่ 6 อายุของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.จ.เขตอำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2533

อายุ	จำนวน	ร้อยละ	แบ่งตามกลุ่ม		
			กลุ่มพิทักษ์บางชน	กลุ่มมวลชนพัฒนา	กลุ่มพลังมวลชน
70-61	3	8.11	3 (25%)	-	-
60-51	4	10.81	1 (8.3%)	3 (25%)	-
50-41	18	48.65	6 (50%)	5 (41.7%)	7 (58.3%)
40-31	10	27.03	1 (8.3%)	4 (33.3%)	4 (33.3%)
30-21	2	5.40	1 (8.3)	-	1 (8.3%)
รวม	37	100	12 (100%)	12 (100%)	12 (100%)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 อาชีพของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.จ. เขตอำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2533

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ	แบ่งตามกลุ่มสังกัด		
			กลุ่มพิทักษ์ปวงชน	กลุ่มมวลชนพัฒนา	กลุ่มพลังมวลชน
นักธุรกิจ					
1 ประกอบการค้า	20	54.1	4	5	10
2 ประกอบการ- อุตสาหกรรม	2	5.4	2	-	-
เกษตรกร					
1 เพาะ เลี้ยงและ จับสัตว์น้ำ	7	18.9	3	4	-
2 ทำนาเกลือ	1	2.7	1	-	-
3 ทำสวน ทำนา	4	10.8	1	3	-
รับจ้าง	2	5.4	1	-	1
ทนายความ	1	2.7	-	-	1
รวม	37	100	12	12	12

ถ้าพิจารณาอาชีพของผู้สมัครตามความเป็นจริง คือ พิจารณาว่าเป็นอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพที่นำมาซึ่งรายได้มากสำหรับบุคคลนั้น ๆ จะพบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายและประกอบการธุรกิจ แม้จะปรากฏตามตัวเลขว่าผู้สมัครแจ้งว่าเป็นเกษตรกร เลี้ยงกุ้ง ทำสวน ถ้าพิจารณาตามความเป็นจริงแล้ว จะมีอาชีพเป็นผู้ประกอบการค้าขาย คือ จะขายอาหารกุ้ง หรือยารักษาสัตว์ (กุ้ง, ปลา) หรืออาจจะประกอบการรับซื้อ-ขายกุ้ง ปลาทะเล เช่น ผู้สมัครหมายเลข 4, 15 และ 16 หรือบางคนมีกิจการรับซื้อ-ขายพืชผลทางการเกษตร

นอกจากนั้น ตามตารางที่ 7 ผู้ระบอบาชีพค้าขายส่วนใหญ่จะประกอบการค้าขายที่ติดกล่าวคือ ผู้ประกอบการค้าขาย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 54.1 เมื่อพิจารณาการดำเนินการธุรกิจแล้วจะเป็นผู้ประกอบการค้าขายที่ติดหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าขายที่ติด ประมาณ 15 คน

ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจกับการเมืองนี้ ได้มีผู้ตั้งข้อสังเกตไว้มากมายด้วยกันว่าแนวโน้มที่นักธุรกิจจะเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรง ได้ปรากฏเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการสมัครเข้ามีส่วนร่วมในการเมืองโดยตรงได้ปรากฏเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ในด้านการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร¹ ในทำนองเดียวกันจะพบว่านับแต่ปี 2516 เป็นต้นมา จำนวนนักธุรกิจที่ได้รับการแต่งตั้งในคณะรัฐมนตรีมีเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด สาเหตุของปรากฏการณ์ดังกล่าวได้มีผู้อธิบายไว้ว่า อาจเป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย กล่าวคือนับตั้งแต่ปี 2500 เป็นต้นมาโครงสร้างทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจรวมทั้งระบบอุปถัมภ์ที่เคยเป็นประโยชน์และให้ความคุ้มครองกับนักธุรกิจเริ่มที่จะลดประสิทธิภาพ² สังคมและเศรษฐกิจมีการแข่งขันกันมากขึ้นและมีการเกิดกลุ่มธุรกิจประเภทต่าง ๆ ขึ้นในสังคมไทยเป็นจำนวนมาก เพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจการค้า อุตสาหกรรมและการเงิน นักธุรกิจก็พยายามแสวงหาอำนาจและอิทธิพลทางการเมืองด้วยตนเอง เพื่อปกป้องและส่งเสริมกิจการธุรกิจของเขา การดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิจารณาเฉพาะช่วงเวลาก่อนการเลือกตั้ง 6 ปี

คือระหว่าง พ.ศ. 2527-2533

มีผู้สมัครถึง 12 คน ที่มีประสบการณ์ทางการเมือง โดยเคยเป็นอดีตสมาชิกสภาจังหวัด และคณะกรรมการสขาภิบาล 1 คน และเป็นผู้ที่เคยสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 คน แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง นอกนั้นจะเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการเมืองในระดับตำบลและหมู่บ้าน เช่น เคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบล คณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนเป็นชุมชนต่าง ๆ หรือมีตำแหน่งในกลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ เช่น ทสข. กพช. กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น

1 สัจจิต บุญงการ, บทบาทของสภานิติบัญญัติ (กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526).

หน้า 25, 32-33.

2 โปรดดูรายละเอียดใน John L.S. Girling., Thailand : Society and Politics. (Ithaca : Cornell University Press,) pp. 75-77. และเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม วิเคราะห์ลักษณะการเป็นเข้าของธุรกิจขนาดใหญ่ในประเทศไทย (สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529).

ตารางที่ 8 ภูมิหลังการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ของผู้สมัครระหว่าง พ.ศ.2527-2533

การดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	แยกตามกลุ่มที่สังกัด		
			กลุ่มพิทักษ์บางชน	กลุ่มมวลชนพัฒนา	กลุ่มพลังมวลชน
สมาชิกสภาจังหวัด	12	33.3	6	5	1
สมาชิกสภาเทศบาล	-	-	-	-	-
กรรมการสุขาภิบาล	1	2.8	1	-	-
สมาชิกสภาตำบลหรือ คณะกรรมการหมู่บ้าน	4	11.1	1	1	2
สมาชิกกลุ่มหรือ- สถาบันต่าง ๆ ในท้องถิ่น	10	27.8	4	4	2
มิได้ดำรงตำแหน่งหรือ มีบทบาทใด ๆ	9	25.0	-	2	7
รวม	36	100	12	12	12

ประสบการณ์ทางการเมืองของผู้สมัครส่วนมากที่ประสบการณ์ทางการเมืองในชุมชน หรือหมู่บ้านของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นกรรมการหมู่บ้าน, กรรมการการศึกษา, กรรมการส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นที่นิยมยกย่องของชุมชนเคยให้ความช่วยเหลือชุมชนหรือสังคมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการบริจาคเงินหรือกำลังแรงงานในการก่อสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ หรือศาสนสถาน และ เคยบำรุงการศึกษาให้แก่โรงเรียนหรือเด็กนักเรียนในท้องถิ่น (ในหมู่บ้าน, ตำบลที่ตนอาศัยอยู่) นอกจากนั้นบางคนดำรงตำแหน่ง กรรมการบริหารการศึกษาประจำโรงเรียนชุมชน

ลักษณะทางการเมืองและบทบาทด้านมวลชนที่สำคัญของผู้สมัครจะต้อง เป็นที่ยอมรับ หรือได้รับการสนับสนุนจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบลหรือพระภิกษุ ผู้สมัครที่มีโอกาสได้รับเลือกตั้งมากที่สุด คือ ผู้สมัครที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำในหมู่บ้านหรือตำบลมากที่สุด รองลงมา ก็คือผู้สมัครที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล หรือ พระภิกษุ ตามลำดับ

6. ประเภทของผู้สมัครสมาชิกสภาจังหวัด เขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร

การศึกษาในครั้งนี้แบ่งประเภทของผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยดูจากคุณลักษณะและภูมิหลังทางประสบการณ์ทางการเมือง อิทธิพล อำนาจทางการเมือง ระบบหัวคะแนน และแบบแผนการพัฒนาวิชาชีพทางการเมืองของผู้สมัครแล้ว อาจจะแบ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. นักการเมืองอาชีพที่มีอิทธิพล (influential professional politicians)

ผู้สมัครประเภทนี้ เป็นบุคคลที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล คณะกรรมการสภาภิบาล มีประสบการณ์ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมากมาย ทั้งเป็นผู้ช่วยเหลือผู้สมัครหรือ เคยเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนมาก่อน เป็นผู้กิจกรรมทางด้านสังคมการเมืองอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน มีกลุ่มมวลชนให้ความสนับสนุนทางด้านสังคมการเมืองมาโดยตลอด เป็นที่ยอมรับจากข้าราชการตั้งแต่ระดับตําจนถึงระดับสูง ชื่อเรียกร้องหรือข้อเสนอต่าง ๆ ของผู้สมัครที่เป็นนักการเมืองประเภทนี้จะ เป็นที่ยอมรับของระบบราชการ อีกทั้งเป็นผู้ให้ความอดทนจนใจระบราชการมาโดยตลอด เขาเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง เป็นที่ยอมรับของคนในจังหวัดและพร้อมที่จะช่วยเหลือประชาชนหรือสถาบันต่าง ๆ ผู้สมัครประเภทนี้ได้แก่ ผู้สมัครหมายเลข 1, 2, 3, 13, 14, 23, 24, และ 25

นักการเมืองอาชีพที่มีอิทธิพลจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชนชั้นนายทุนหรือชนชั้นกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ในระดับท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ซึ่งความสัมพันธ์นี้มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และมีความสัมพันธ์กับกลุ่มหัวคะแนนของเขาในเชิงอุปถัมภ์ที่เกิดจากการเคยมีบุญคุณต่อกันมา

2. นักการเมืองอาชีพ (professional politicians)

ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดที่เป็นนักการเมืองอาชีพ จะเป็นบุคคลที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมาแล้วเช่นกัน แต่ต่างกับนักการเมืองอาชีพที่มีอิทธิพลที่ขอบเขตของอำนาจอิทธิพล และเสียงสนับสนุน เป็นผู้ที่มีกิจกรรมทางด้านสังคมการเมือง ในขณะที่เขาดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีความสามารถที่จะเป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างประชาชนกับหน่วยราชการได้ แม้ว่าชื่อเรียกร้องหรือข้อเสนอของเขาจะไม่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยราชการเหมือนเช่นนักการเมืองอาชีพที่มีอิทธิพล ขณะที่เขาดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่นเขาก็สามารถที่จะเข้าไปแบ่งสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ในเขตพื้นที่ของเขาได้ นอกจากนี้เขายังสามารถติดต่อกับข้าราชการในระดับกลางหรือระดับปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี สำหรับความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชนชั้นนายทุน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู และพระภิกษุ เขามีความสัมพันธ์ในฐานะที่เคยร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่น ผู้สมัครประเภทนี้ได้แก่ ผู้สมัครหมายเลข 6, 7, 11, 12, 22, และ 31

นักการเมืองอาชีพมีความสามารถทางด้านการเมืองมาก โดยเฉพาะทักษะทางด้านการเมืองสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง สร้างความน่าเชื่อถือและการใช้ภาษาในลักษณะของการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อจูงใจให้ประชาชนสนับสนุนเขา

3. นักการเมืองผู้เริ่มต้น (political arrivistes)

ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดที่เป็นนักการเมืองประเภทนี้ เป็นบุคคลที่ยังไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง บางคนเพียงแต่เคยให้ความร่วมมือ สนับสนุน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือมีญาติพี่น้อง ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เคยร่วมกิจกรรมทางด้านสังคมการเมืองภายในชุมชนของตนเอง เคยให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้ในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู และพระภิกษุ ในกิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ครอบครัวของเขาให้ความร่วมมือและช่วยเหลือประชาชนในชุมชนมาโดยตลอดจนเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนในท้องถิ่น ฐานะทางเศรษฐกิจของเขาค่อนข้างดีและมั่นคง ประกอบอาชีพธุรกิจการค้าในชุมชน เช่น การขายอาหารสัตว์ น้ำมัน นายหน้าค้าขายที่ดิน หรือผู้รับเหมาก่อสร้าง ผู้สมัครประเภทนี้ได้แก่ ผู้สมัครหมายเลข 10, 15, 16, 17, 18, 26, 27, 32, 33, และ 35

นักการเมืองผู้เริ่มต้นมักเป็นบุคคลที่ได้รับชักชวนให้ลงสมัครร่วมกับนักการเมืองอาชีพที่มีอิทธิพล หรือนักการเมืองอาชีพ เพื่อหวังให้เป็นฐานคะแนนในเขตพื้นที่หรือหน่วยเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตพื้นที่ที่นักการเมืองอาชีพต้องเสียเปรียบ หรือบางครั้งก็ต้องการที่จะตัดคะแนนเสียงของคู่แข่ง สำหรับนักการเมืองผู้เริ่มต้นประสงค์ลงสมัครก็เพื่อต้องการขยายฐานะทางการเมืองของตน และเพื่อหวังผลประโยชน์ในทางธุรกิจ

4. นักการเมืองสมัครเล่นหรือผู้ฉวยโอกาสทางการเมือง (political amateurs or political opportunists)

ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดที่เป็นนักการเมืองประเภทนี้ จะเป็นผู้สมัครที่ไม่มีเป้าหมายอย่างแน่ชัดว่าต้องการเป็นสมาชิกสภาจังหวัด การลงสมัครของเขาก็เพียงคาดหวังผลประโยชน์ระยะสั้น ๆ โดยเฉพาะเพื่อช่วยเหลือพรรคพวกหรือเพื่อให้ครบทีม ผู้สมัครประเภทนี้ได้แก่ ผู้สมัครหมายเลข 4, 5, 8, 9, 19, 20, 21, 28, 29, 30, 34, และ 37

นักการเมืองสมัครเล่นหรือผู้ฉวยโอกาสทางการเมืองมักเป็นบุคคลที่เคยเป็นหัวหน้าคะแนนให้ผู้สมัครหรือเป็นผู้สนับสนุนผู้สมัครมาก่อน เป็นที่ยอมรับในด้านการศึกษา แต่มักจะไม่มีทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียง ไม่มีฐานคะแนนเสียงหรือกลุ่มสนับสนุนทางการเมืองที่กว้างขวางเหมือนผู้สมัครประเภทอื่น ๆ แต่เขาพยายามแสดงให้เห็นว่าเขามีเสียงสนับสนุนอย่างมากพอสมควร ผู้สมัครประเภทนี้มักเป็นบุคคลที่ถูกชักชวนให้ลงสมัครเพื่อหวังตัดคะแนนเสียงของคู่แข่ง

7. สรุป

การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดเพื่อทำหน้าที่นิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีมานานกว่า 45 ปี มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายกว่า 10 ฉบับ โดยไม่นับรวมถึงประกาศคณะปฏิวัติ คณะรัฐประหาร คณะปฏิรูปการปกครองฯ หรือ คณะ รสช. การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดส่วนใหญ่ มิได้เป็นการเลือกตั้งที่ครบวาระ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงการปกครองท้องถิ่นไทยก็มิได้แตกต่างไปจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศ กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงผู้มีอำนาจฝ่ายต่าง ๆ มิได้เป็นไปตามหลักการและเหตุผลที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย มักจะถูกยกเลิกโดยการรัฐประหาร

ขณะที่การเปลี่ยนแปลงเฉพาะในระดับท้องถิ่นเอง บางครั้งปรากฏว่าไม่เป็นไปตามวาระการดำรงตำแหน่ง เพราะสมาชิกสภาจังหวัดมักจะลาออกเพื่อไปลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จนต้องมีการเลือกตั้งซ่อมแทนผู้ที่ลาออก โดยเฉพาะช่วงปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นระยะเวลาที่การเมืองในระดับชาติเปิดโอกาสให้ผู้ที่มาจากการเลือกตั้ง ได้มีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นบทบาทในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายบริหารด้วยการดำรงตำแหน่งทางการบริหาร จึงทำให้นักการเมืองท้องถิ่นสนใจการเมืองระดับชาติมากขึ้น ซึ่งนับเป็นผลดีต่อระบบการเมืองมากขึ้น

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมิได้ถูกกำหนดขึ้นโดยคุณสมบัติส่วนตัว ความรู้ความสามารถของผู้สมัครเท่านั้น แต่การกำหนดยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจะถูกกำหนดโดยบริบทของสังคม สภาพแวดล้อม ฐานะ ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมทางการเมืองตลอดจนผู้สมัครแข่งขันในครั้งนั้น ดังนั้นในบทนี้จึงได้นำเสนอสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อให้เข้าใจและสามารถเห็นสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์ การใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

นอกจากนี้ การเสนอคุณสมบัติเฉพาะของผู้สมัคร และแบ่งประเภทผู้สมัครโดยนำแนวคิดของ Chong Lim Kim และของ พิชัย เก้าสรวาย มาเป็นแนวทางโดยดูจากคุณลักษณะ ภูมิหลังทางการเมือง อิทธิพล อำนาจทางการเมือง ระบบหัวคะแนน และแบบแผนการพัฒนาวिकासทางการเมืองของผู้สมัคร เพื่อความกระจ่างในการศึกษาวิเคราะห์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย